

Delmat Galiot d.o.o.

IZVJEŠĆE O ARHEOLOŠKOM ISTRAŽIVANJU NA k.č.
4941/1 k. o. SOLIN

Split, svibanj 2014.

Predmet: Arheološko istraživanje na k.č. 4941/1 k.o. Solin

Županija: Splitsko-dalmatinska

Općina/Grad: Solin

Lokalitet: Stambeno-poslovna zgrada 1 i 2, Centar 2, Solin

Investitor: Romić aneks d.o.o., Solin

Izvođač arheoloških radova: *Delmat Galiot* d.o.o., Split

Voditelj projekta: Slavko Galiot, dipl. arheo.

Voditelj arheoloških istraživanja: Milka Mrduljaš, dipl. arheo.

Konzervatorski nadzor: Saša Denegri, dipl. arheo., i Silva Kukoč, dipl. arheo., Ministarstvo kulture RH, Konzervatorski odjel u Splitu

Vrijeme istraživanja: svibanj 2014.

Arheološka ekipa: Milka Mrduljaš, dipl. arheo., Slavko Galiot, dipl. arheo., Ana Marinović, dipl. arheo., Josip Bazo, aps. arheologije

Uvod

Konzervatorski odjel iz Splita izdao je rješenje (Klasa: UP/I 612-08/14-08/0108, Urbroj: 532-04-02-15/14-14-2, 29. travnja 2014.) tvrtki Delmat Galiot d.o.o. iz Splita za provođenje arheološkog istraživanja na lokaciji gradnje stambeno–poslovne zgrade 1 i 2, Centar Solin, na k.č. 4941/1, k.o. u Solinu, investitora Romić aneks d.o.o., također iz Solina. Voditeljica arheološkog nadzora bila je dipl. arheo. Milka Mrduljaš, a članovi stručne ekipe bili su: Slavko Galiot, dipl. arheo, Ana Marinović, dipl. arheo, i Josip Bazo, student arheologije. Ručni iskop izvodili su radnici iz okoline Solina, a u obradi materijala sudjelovali su djelatnici tvrtke Delmat Galiot d.o.o. Arheološko istraživanje trajalo je od 29. travnja do 15. svibnja 2014. Tijekom istraživanja vođena je sva potrebna tehnička dokumentacija te fotodokumentacija istoimenog lokaliteta. Arheološki radovi su izvođeni pod nadzorom konzervatora: Saše Denegrija, dipl. arheo., i Silve Kukoč, dipl. arheo., iz Konzervatorskog odjela u Splitu.

Sl. 1. Teren prije početka arheoloških istraživanja

Projekt izgradnje stambeno-poslovnog objekta: *Stambeno – Poslovna zgrada 1 i 2, Centar 2, Solin* obuhvaća zapadni i istočni dio k.č. 4941, k.o. Solin, ukupne površine 603 m². Upravo su zbog arheološko-povijesnog konteksta istoimenog terena izdani posebni uvjeti od Konzervatorskog odjela u Splitu (Klasa: 612-08/14-23/2180, Urbroj: 532-04-02-15/14-14-3,

od 11. travnja 2014.) za idejni projekt gradnje stambeno-poslovne građevine na k.č. 4941/1 k.o. Solin, a to su:

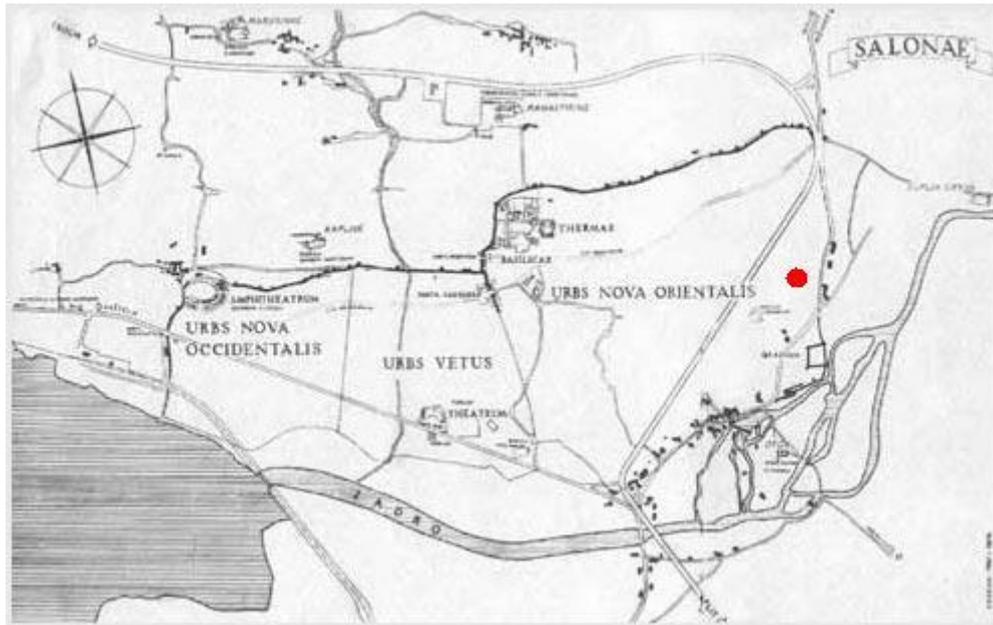
- nužno je obaviti zaštitna arheološka istraživanja kako bi se utvrdila mogućnost gradnje na predmetnom prostoru i daljnji uvjeti mjerodavnog tijela. Predmetnim arheološkim istraživanjima mora biti obuhvaćeno najmanje 50% površine predmetne parcele.
- ako se tijekom predmetnih istraživanja naiđe na ostatke koji upućuju na postojanje arheološkog lokaliteta, zaštitna arheološka istraživanja moraju se obaviti na ukupnoj površini rasprostiranja lokaliteta unutar predmetne parcele.
- predmetna istraživanja odredit će je li gradnja na predmetnoj parceli moguća te sve daljnje potencijalne uvjete koji mogu uključivati izmjene i dopune projekta.

Istoimeni uvjeti su odredili tijekom arheoloških istraživanja: teren je iskolčen i podijeljen u kvadrante kako bi se lakše odredio broj sonda i jednostavnosti dokumentiranja terena. Istraženo je ukupno 13 sonda, dubine oko 2 m - do sloja pijeska/zdravice, te površina unutar temelja zgrade do dubine 1 m (skinut sloj SJ 3 s pokretnim arheološkim materijalom). To daje ukupnu istraženu površinu od 309 m². Prilikom istraživanja uočene su anomalije terena kod sonde 6 i 9 gdje je sloj 3 bio deblji od ostalog dijela (a počinjao je na dubini 0,70 m do 1,50 m). Tijekom skidanja i definiranja ruba sloja SJ 4 u tom dijelu parcele evidentiran je zid u jugoistočnom dijelu terena, a protezao se od istočnog dijela sonde 6 do sjevernog profila iskopa unutar temelja koji je po završetku radova prekriven geotekstilom i sitnim pijeskom.

Sav pokretni arheološki materijal je primarno obrađen i evidentiran te će biti privremeno pohranjen u Arheološkom muzeju u Splitu - odjel *Tusculum* u Solinu.

Zemljopisno-povijesne odrednice

Predmetna lokacija nalazi se oko 200 m istočno od ceste D 8 Solin – Klis, a omeđena je sa sjevera ulicom dr. Franje Tuđmana, s istoka privatnom parcelom u Zvonimirovoj ulici (njome je prolazio stari put za Klis), a s juga novoizgrađenim stambenim blokom do javnog parkirališta i ostataka kasnoantičkog objekta.

Sl. 2. Položaj lokaliteta u odnosu na antičku Salonu

Prema povijesno-arheološkim podacima uz lokalitet se nalaze ostatci bazilike, sjeveroistočno od parcele su ostatci mosta preko jednog od rukavaca Jadra (Salon), jugoistočno se nalaze ostatci Gradine. Ona, prema nekim mišljenjima, ima značajke gradnje iz Justinijanova doba, drugi tvrde da je građena za obranu od Turaka, a don Luka Katić da su utvrdu gradili sami Turci. Širi prostor istraživani je 1968. i 1979., kada su evidentirani brojni arheološki nalazi kao i zanimljiva geološka slika koju su modelirali brojni rukavci Jadra ili antičkog Salona. U novije doba zbog potreba gradnje u širem središtu grada provedena su brojna arheološka istraživanja koja su dopunila dosadašnje spoznaje, a neke su potvrdile podatke don Frane Bulića i drugih znanstvenika. Tijekom istraživanja 2007. djelatnici tvrtke Geoarheo iz Zagreba pronašli su brojne spolije koje su bile poslagane jedna uz drugu tvoreći možebitnu fortifikaciju ili barijeru prelijevanju vode Jadra. Prema nekim tumačenjima to bi mogao biti dio obrambenog zida koji je dao podignuti rimski car Marko Aurelije za obranu od barbara. Isto tako, utvrđeni su brojni raniji rukavci kojim su tekle vode Jadra kao i *jaže* i močvarni dijelovi koji su po isušivanju postali depresije u koje se odbacivao razni otpad, a isto tako i iskopni materijal s mjesta gradnje raznih građevina. U tom iskopnom materijalu nalazio se različit arheološki materijal koji je stihijski odložen u isušena korita rukavaca, *jaža* i u depresije močvare, kao što je slučaj na ovoj lokaciji.

Sl. 3. Sonda 2, nalaz recentne staklene boce na 0.60 m dubine

Da je materijal dovezen s nekog nepoznatog mjesta, utvrdili smo prema pronađenom recentnom materijalu koji se nalazio pomiješan s antičkim materijalom. U odnosu sloja SJ 3 i srednjovjekovnog zida vidi se da je zid stariji od sloja u kojem se nalazi arheološki materijal. Zid je prema načinu gradnje srednjovjekovni, a arheološki materijal je uglavnom kasnoantički i rasprostire se po cijeloj parceli.

Metodologija istraživanja

Posebnim konzervatorskim uvjetima određeno je da se istražnim postupkom obuhvati prostor predviđen za gradnju dvojnog objekta, a na ostatku parcele predviđena su sondažna istraživanja. Teren je iskolčen, postavljena je kvadratna mreža, a zatim su raspoređene i postavljene sonde po površini parcele. Strojno je skidan sloj SJ 1 i SJ 2 (vegetacija i obradivi sloj), do dubine od 0,70 m. U tim slojevima pronađen je različit recentni materijal: plastika, staklo, željezo... te ostatci infrastrukturne instalacije (voda, kanalizacija, strujni kabel...) i betonski ostatci nekog porušenog objekta iz prošlog stoljeća (SJ 8). Ispod tih slojeva evidentiran je sloj SJ 3, tamno smeđe zemlje sa sitnim amorfnim kamenom i raznolikim pokretnim arheološkim nalazima. Ovaj sloj je istražen ručno, a njegova dubina je varirala na južnoj, zapadnoj i sjevernoj strani. Sloj je na zapadnoj strani bio 0,30 - 0,40 m, dok je na

jugoistočnoj strani (neposredno uz suhozid) istoimeni sloj bio deblji oko 0,60 m, odnosno od 0,70 m dubine do 1,50 m (depresija) u sondi 6.

Ispod ovog sloja evidentiran je sloj SJ 4 od svjetlosmeđe zemlje pomiješan s pijeskom, bez pokretnog arheološkog materijala (debljina oko 0,35 m).

Sloj sedre – SJ 5 u pojedinim sondama je evidentiran i u kompaktnom stanju i pomiješan s riječnim pijeskom (debljina oko 0,35 m).

Ispod je bio sloj riječnog pijeska (SJ 6) koji je bio potpuno sterilan ali u nekim sondama (7, 8, 10) s ostacima gareži od korijenja.

Sl. 4. Čišćenje suhozida (SJ 9)

Tijekom istraživanja vođena je propisna terenska dokumentacija: terenski dnevnik, nacrtna dokumentacija, uz pomoć mjernoga geodetskog instrumenta (popis skica), popis stratigrafskih jedinica (SJ), popis nalaza: keramika, metal, staklo, kosti, kamen (popis PN) te popis fotografija.

Tijekom ovih arheoloških istraživanja nisu uočeni ostatci nekog ranijeg arheološkog zahvata kao, primjerice, na susjednoj jugozapadnoj parceli na kojoj su provedena arheološka istraživanja 1979. neposredno uz ostatke kasnoantičkog objekta.

Tijek istraživanja

Sonde su istražene od zapada k jugoistoku parcele, a tako je i registrirana dubina iskopa odnosno odnos slojeva. Zapadna strana parcele gdje je i najveća koncentracija sonda istražena je do zdravice, dubine oko 2 m, a prema istoku zdravica/sedra i pijesak evidentirani su na većim dubinama (sonda 6).

Sl. 5. Situacija na terenu nakon drugog dana istraživanja

U svim sondama je registriran sloj SJ 3 u kojem je pronađen pokretni arheološki materijal, dok su slojevi ispod toga bili arheološki negativni. U sloju 1 i 2 evidentiran je recentni materijal i ostatci infrastrukturnih i komunalnih instalacija.

Sondama smo utvrdili rasprostiranje i debljinu sloja SJ 3 i nedostatak arheološkog materijala u drugim slojevima te smo u dogovoru s mjerodavnim konzervatorima utvrdili novu strategiju. Definiran je suhozid koji se proteže od jugoistočnog dijela sonde 6 prema sjeveru, do sjevernog profila unutar iskopnog polja temelja. U skladu s tim dokumentirani su i uklonjeni slojevi SJ 1, SJ 2 i SJ 3 unutar cijelog iskopa unutar temelja, a uz sami suhozid jasno je definiran vodotok *jaže*.

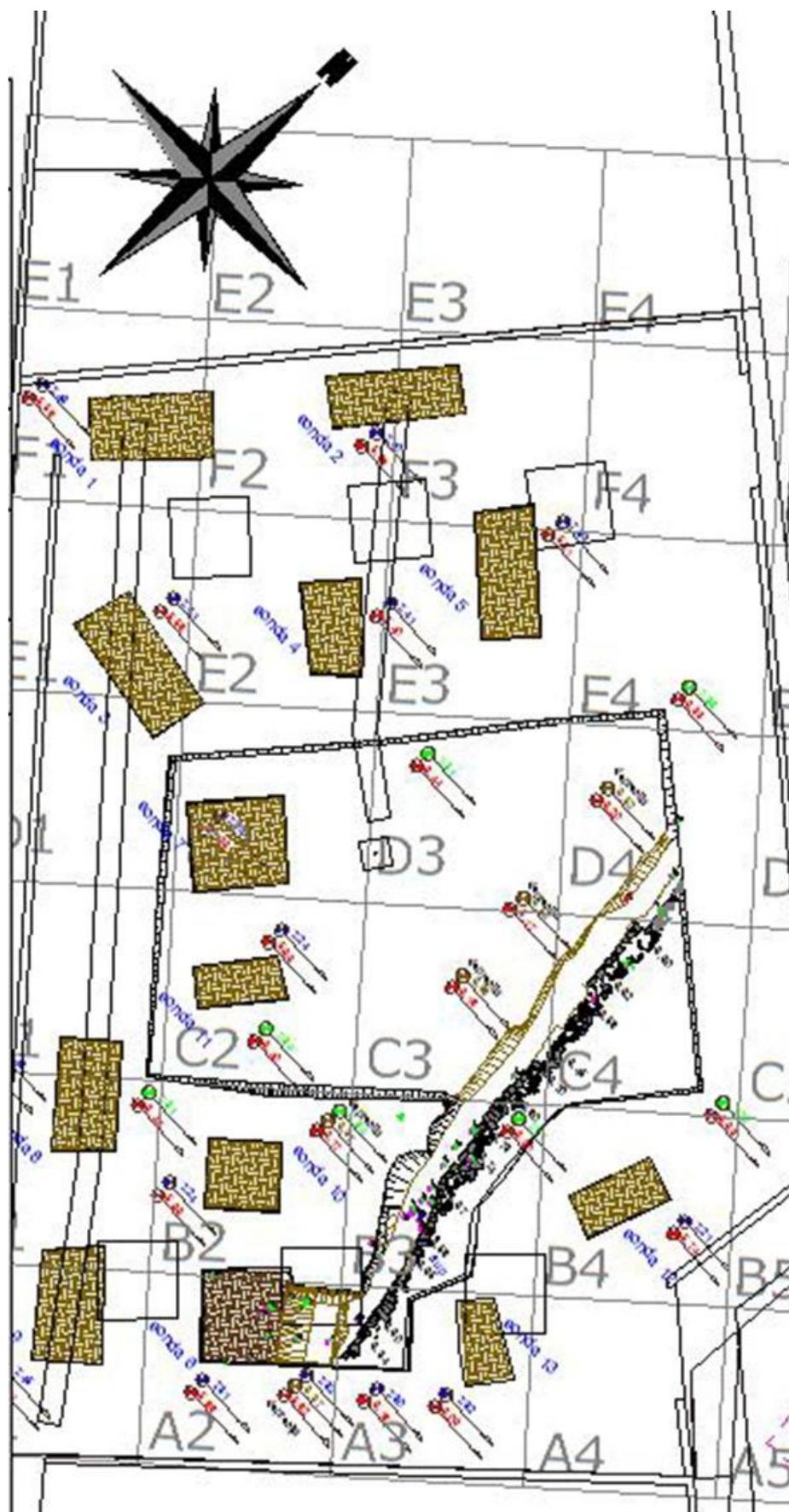

Sl. 6. Sonda 8

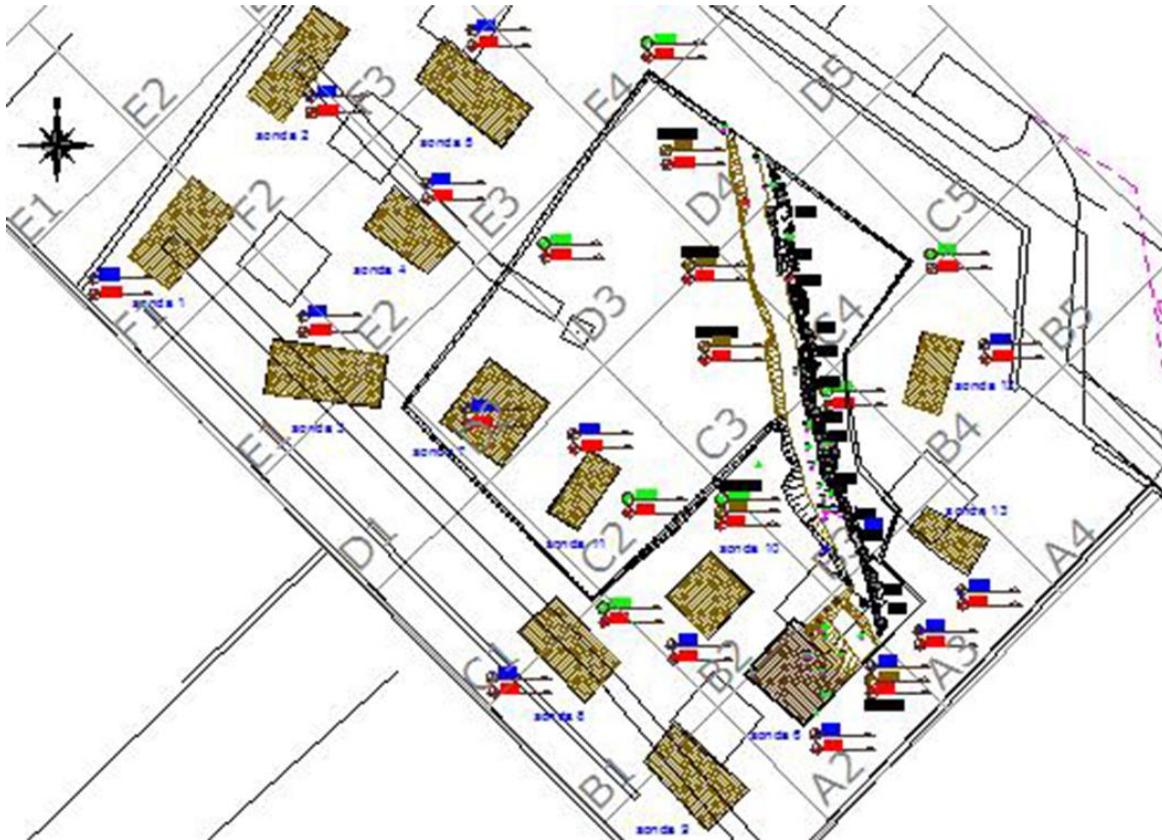
Istraženo je 13 sonda, proširenje između sonde 6 i iskopa unutar temelja te iskop unutar temelja objekata, sveukupne površine 309 m². Ukupno je evidentirano 9 SJ, od čega slojeva 5, 1 nakupina kamena i tegula i 3 strukture. Snimljeno je 2,09 GB fotografija i 1175 točaka GPS uređajem. Sonde su na jugozapadu bile dublje a prema istoku i sjeveru pliće, odnosno sedra se počela pojavljivati na većoj visini. Slojevi u sondi uglavnom su bili slični uslojavanju drugih sonda, proširenja i iskopu između temelja objekata; tu naglašavamo da je sloj SJ 3 najtanji na sjevernoj strani parcele u iskopu unutar temelja (0,05 m) dok je u zoni suhozid i *jaža* (depresije) te na južnoj strani (sonda 6) bio najdeblji (do 0,60 m).

Broj	Površina
Sonda 1	5,31 m2
Sonda 2	4,50 m2
Sonda 3	5,87 m2
Sonda 4	3,70 m2
Sonda 5	5,26 m2
Sonda 6	1,09 m2
Sonda 7	5,74 m2
Sonda 8	4,79 m2
Sonda 9	5,06 m2
Sonda 10	3,53 m2
Sonda 11	2,54 m2
Sonda 12	2,87 m2
Sonda 13	2,53 m2
Iskop unutar temelja	130,34 m2
Prokop od sonde 6 do zone unutar temelja	13,13 m2

Sl. 7. Površine istraženih sonda

Sl. 8. Okončani plan lokaliteta sa svim arheološkim situacijama: položaji sonda, proširenja, iskop temelja zgrada te pozicije PN unutar k. č. 4941/1

Sl. 9. Tlocrtna skica parcele sa svim arheološkim situacijama: položaji sondi, proširenja, iskop temelja zgrada te pozicije PN

Opis slojeva i struktura:

Sloj 1 je sloj humusa, vegetacije - SJ 1 i rasprostire se po cijelom terenu. Na zapadnom dijelu terena SJ 1 siječe ju struktura recentnog betonskog zida – SJ 8, dužine 26,29 m, širina 0,60 m i visine na pojedinim dijelovima 0,30 m. Također i kroz središnji dio terena prolazi vodovodna cijev dužine 29,30 m sa sačuvanim četverokutnim šahtnim otvorom (dubine 0,45 m).

Na sjeverozapadnom dijelu terena situacija je kotirana u apsolutnim visinama:

- Sonda 1: 7,46 m, aps. visine do 7,16 m
- Sonda 2: 7,40 m - 7,10 m
- Sonda 3: 7,40 m - 7,06 m
- Sonda 4: 7,40 m – 7,05 m

- Sonda 5: 7,30 m – 6,96 m

Na središnjem i jugoistočnom dijelu terena zbog njegova blagog pada slojevi su kotirani na nižim apsolutnim visinama, ali odnos slojeva SJ 1 i SJ 2 zadržava približno istu debljinu i konzistenciju (bez većih oscilacija u visini).

Na središnjem dijelu terena, unutar zone iskopa predviđene za temelje istražene su sonde 7 i 11. Kotirane su visine humusa SJ 1:

- Sonda 7: 7,24 m - 7,12 m
- Sonda 11: 7,24 m – 6,91 m

U jugoistočnom i istočnom dijelu nastavlja blago padati. Situacija s kotiranim visinama je sljedeća:

- Sonda 8: 7,42 m - 7,18 m
- Sonda 9: 7,45 m - 7,15 m
- Sonda 10: 7,24 m - 6,94 m
- Sonda 6: 7,31 m - 6,97 m
- Sonda 12: 7,21 m - 6,86 m
- Sonda 13: 7,32 m - 7,00 m

Sloj 2 obradivi je sloj - SJ 2, čvrste konzistencije svjetlosmeđe zemlje, sitnim primjesama vapnenca koji se rasprostire po cijelom terenu ispod sloja SJ 1. U sjeverozapadnim sondama je dokumentirana u kontaktu sa SJ 3 jako mala količina fragmentiranog arheološkog materijala. U apsolutnim visinama iznosi:

- Sonda 1: 7,16 m - 6,74 m
- Sonda 2: 7,10 m – 6,80 m
- Sonda 3: 7,06 m – 6,65 m
- Sonda 4: 7,05 m – 6,75 m
- Sonda 5: 6,96 m – 6,65 m

U sondi 7 ovaj sloj je blago deblji u apsolutnoj visini: 7,12 m - 6,69 m.

U sondi 11 ovaj sloj iznosi: 6,91 m - 6,62 m.

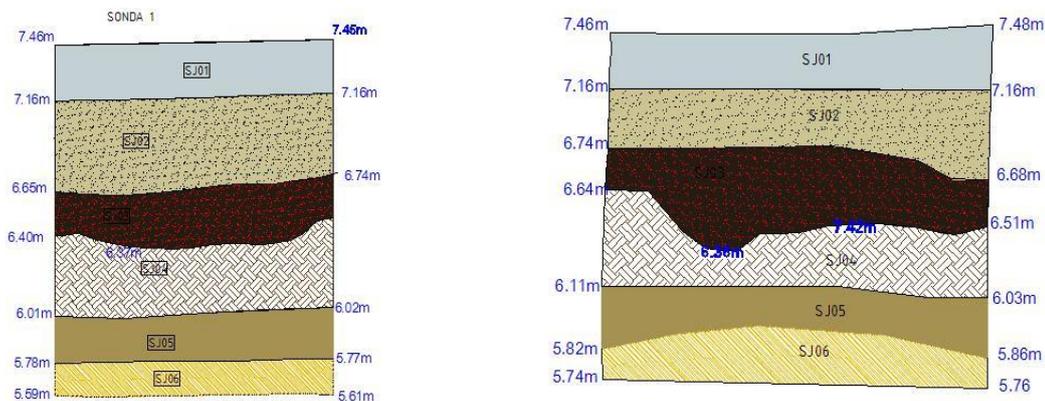
U jugoistočnom i istočnom dijelu sloj zadržava konzistenciju i debljinu bez primjesa vapnenca ali je prisutna mala količina vrlo trošne keramike u kontaktu sa SJ3. Slojevi su kotirani u sljedećim apsolutnim visinama:

- Sonda 8: 7,18 m - 6,74 m
- Sonda 9: 7,15 m - 6,81m
- Sonda 10: 6,94 m - 6,58 m
- Sonda 6: 6,97 m - 6,60 m

- Sonda 12: 6,86 m – 6,47 m
- Sonda 13: 7,00 m – 6,64 m

Sl. 10 i 11. Profili u sondama 1 i 8

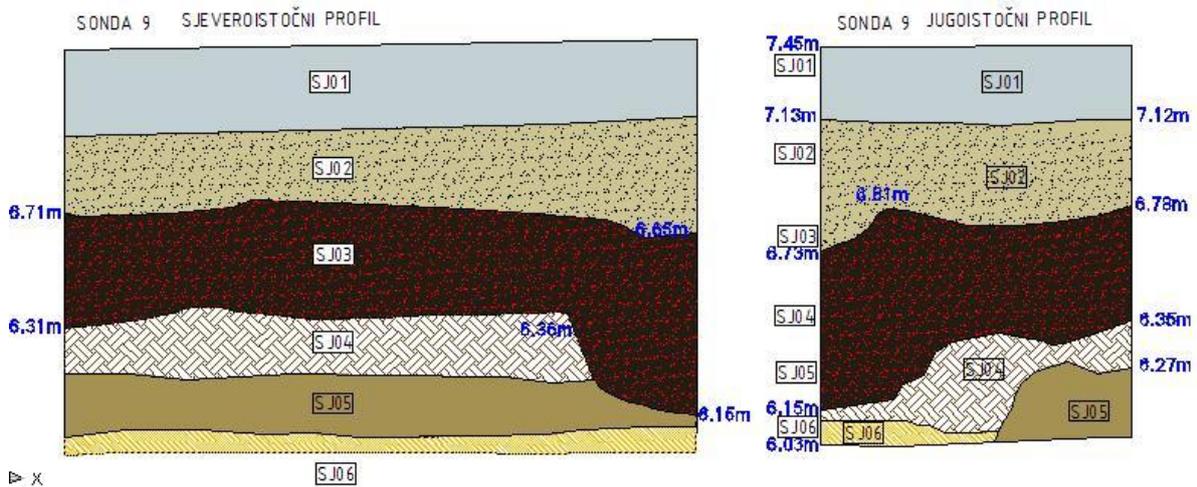
Sl. 12 i 13. Crteži profila sonde 1 i 8

Sloj 3 je arheološki sloj tamnosmeđe zemlje evidentiran ispod SJ 2. Rasprostire se kroz sve istražene sonde (1.-13.) kao i unutar zone iskopa za predviđene temelje (središnji dio terena) površine 130,34 m². Sloj čini velika količina pokretnog arheološkog materijala (fragmentirana keramika, tegule/opeka, životinjske kosti, školjke, čavli, troska, staklo, *tesserae*, fragmenti bronce...), sitni amorfn kamen i recentni materijal (fragmenti salonitnih cijevi, industrijske opeke i recentnog stakla). U ovom sloju je bilo i primjesa gara koji je ostatak vegetacije iz humusa (prije istraživanja na terenu je bilo nekoliko stabala na čijim su pozicijama i evidentirani ostatci gara i u nižim slojevima).

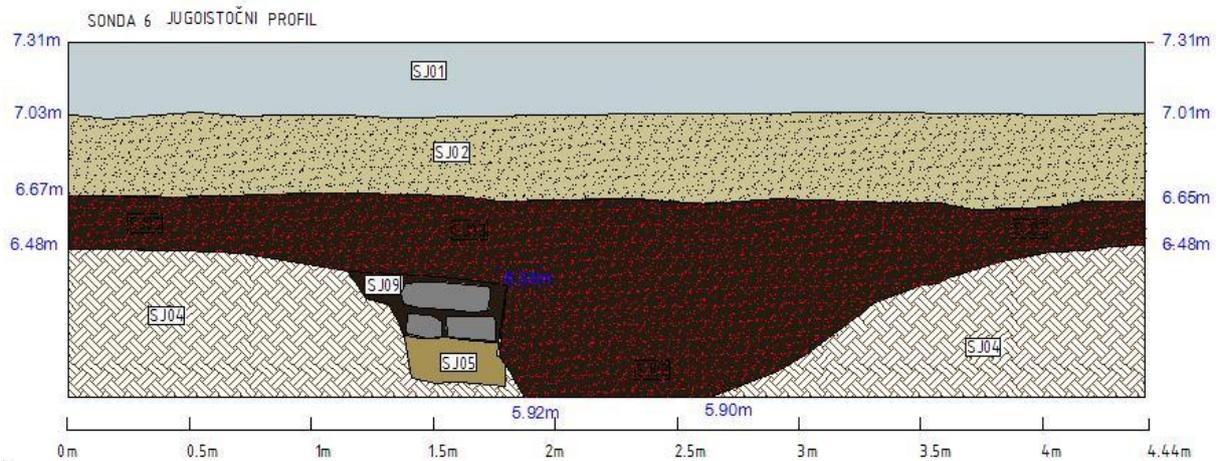
Ovaj sloj nije jednake debljine na cijelom terenu, ali sadrži istu konzistenciju i kontekst. S apsolutnim visinama u sondama iznosi:

- Sonda 1: 6,74 m - 6,36 m
- Sonda 2: 6,80 m - 6,45 m
- Sonda 3: 6,65 m - 6,30 m
- Sonda 4: 6,75 m - 6,32 m
- Sonda 5: 6,64 m - 6,35 m
- Sonda 6: 6,60 m - 5,90 m
- Sonda 7: 6,69 m – 6,36 m
- Sonda 8: 6,74 m – 6,36 m
- Sonda 9: 6,81 m - 6,31 m
- Sonda 10: 6,58 m - 6,24 m
- Sonda 11: 6,62 m - 6,27 m
- Sonda 12: 6,47 m – 6,13 m
- Sonda 13: 6,64 m - 6,42 m

Prema navedenim visinama vidljivo je da je SJ 3 u sondi 6 i 9 najdeblji.

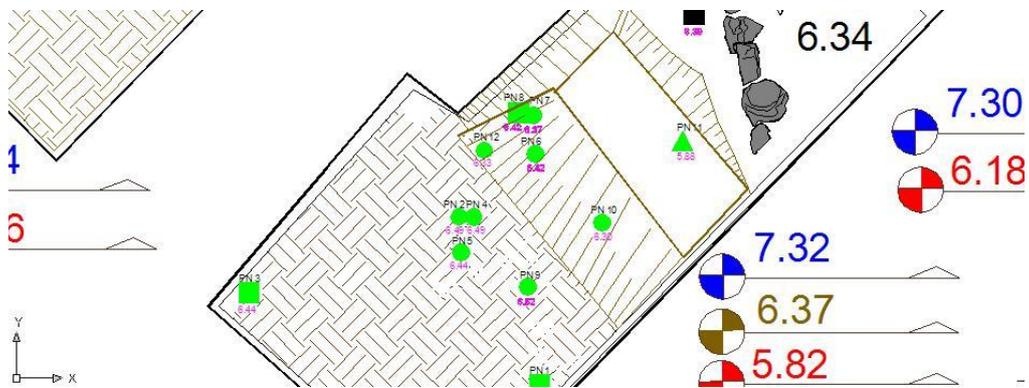
Sl. 14. Crteži profila u sondi 9

Sl. 15. Crtež profila u sondi 6

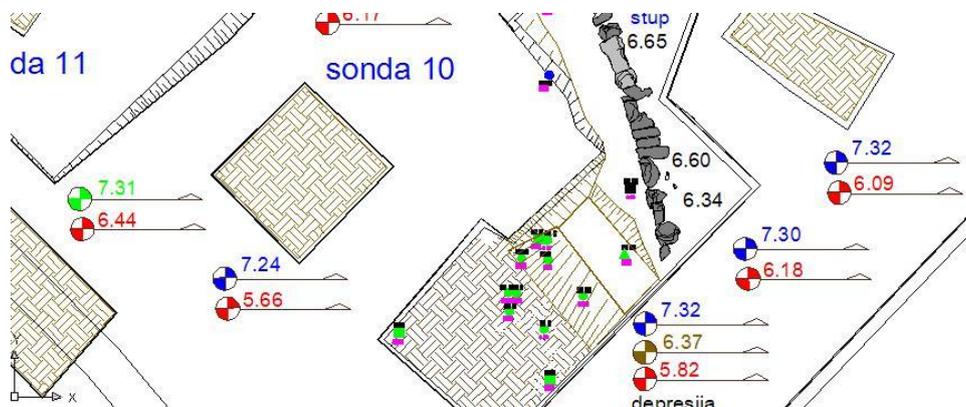

Sl. 16. Sonda 6 – pogled na jugoistočni dio sonde, nakon uklanjanja SJ 3

Sl. 17. Raspored nalaza u sondi 6

U sjeveroistočnom dijelu sonde 6 tijekom skidanja SJ 3 otkriven je kameni suhozid (SJ 8) pokraj kojeg je i evidentirana najveća dubina istoimenog sloja. Debljina sloja SJ 3 na tom mjestu iznosi od 6,60 m do 5,80 m i sadrži znatnu količinu pokretnog arheološkog materijala i posebnih nalaza (brončani novac i igle).

Sl. 18. Prikaz gustoće PN u sondi 6 i proširenju prema iskupu temelja objekata

Broj posebnog nalaza	Apsolutna visina (m)
PN 2	6,49
PN 4	6,49
PN 5	6,44
PN 6	6,42
PN 7	6,37
PN 9	6,52
PN 10	6,30
PN 12	6,33
PN 17	6,61
PN 19	6,35
PN 21	6,32
PN 25	6,71
PN 26	6,44
PN 27	6,54
PN 28	6,43
PN 29	6,40
PN 31	6,63
PN 34	6,31
PN 35	6,22

Sl. 19. Posebni nalazi novca in situ

U središnjem dijelu sonde 6 dokumentirana je nakupina kamena i tegula (SJ 7) na dubini od 6,58 do 6,54 m koji pripadaju sloju 3.

Sl. 20. Nakupina kamena i tegula (SJ 7) u sondi 6

Iskop unutar temelja

Prema nalogu mjerodavnih konzervatora otvorena je cijela površina središnjeg dijela lokaliteta odnosno prostora gdje su planirani temelji budućeg objekta nakon što smo istražili i dokumentirali sve sonde izvan istoimene zone temelja te dvije unutar zone temelja.

Unutar prostora temelja uklonjeni su slojevi SJ 1, SJ 2 i SJ 3 do sloja SJ 4. Planirani iskop temelja ne prelazi dubinu sloja SJ 3 jer je taj sloj jedini gdje su dokumentirani pokretni arheološki nalazi. Dubina sloja SJ 3 u ovoj zoni je prilično ujednačena i slična je situaciji dokumentiranih sonda.

Sl. 21. Pogled na suhozid i iskop unutar temelja

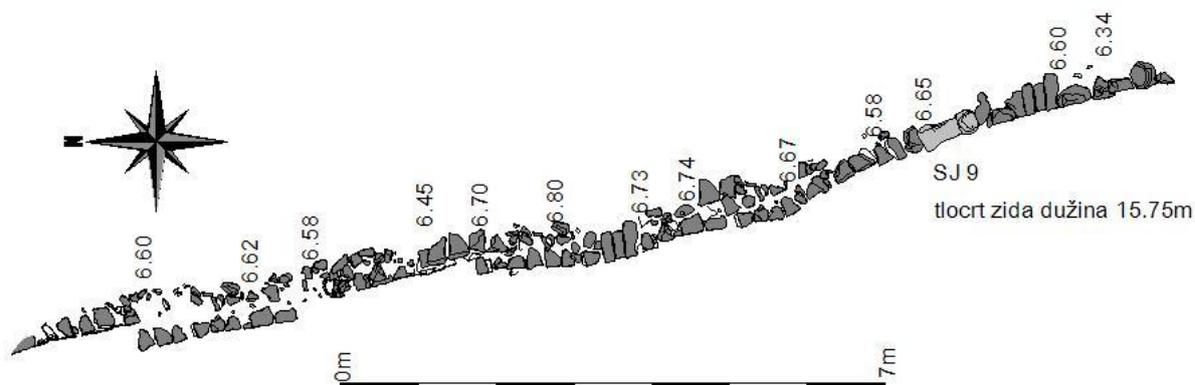

Sl. 22. Poprečni presjek terena unutar planiranih temelja

Visina sloja SJ 3 na sjeverozapadnoj strani je od 6,74 m do 6,39 m, na jugozapadnoj strani od 6,62 m do 6,41 m, na istočnoj strani od 6,76 m do 6,55 m te na sjeveroistočnoj strani od 6,77 m do 6,50 m.

Suhozid (SJ 9)

U sjeveroistočnom dijelu ove zone temelja evidentiran je i nastavak suhozida (SJ 9) kojeg smo prvotno otkrili u sondi 6. Budući da je smjer suhozida bio približne orijentacije sjever – jug, kao i dokumentirani dio suhozida u sondi 6, istražen je i međuprostor od istoimene zone do sonde 6 čime je utvrđeno da je riječ o istoj strukturi, suhozidu koji je očuvan u cijeloj dužini.

Sl. 23. Tlocrt suhozida

Sl. 24. Pogled na suhozid

Dužina suhozida iznosi 15,75 m. Struktura mu je sastavljena od priklesanog i amornog kamena s jednim licem, postavljenim na sterilni sloj SJ 4 ili je umetnut amorfni kamen za nivelaciju podloge dok je u sondi 6 niveliranu podlogu činila umetnuta sedra i SJ 4. U strukturi zida bio je ugrađen i grubo klesani kameni stup, kao spolija (N 97, na vis. 6,65 m i udaljen 2,78 m od jugoistočnog profila sonde 6). Dimenzije stupa su: dužina 0,60 m i promjera baze 0,22 m. U neposrednoj blizini stupa, također u strukturi zida je ugrađen i komad antičke žbuke te fragment kamene ploče (vis. 6,60 m i udaljena 1,25 m od JI profila sonde 6) vertikalno postavljene u SJ 4, kao spolija.

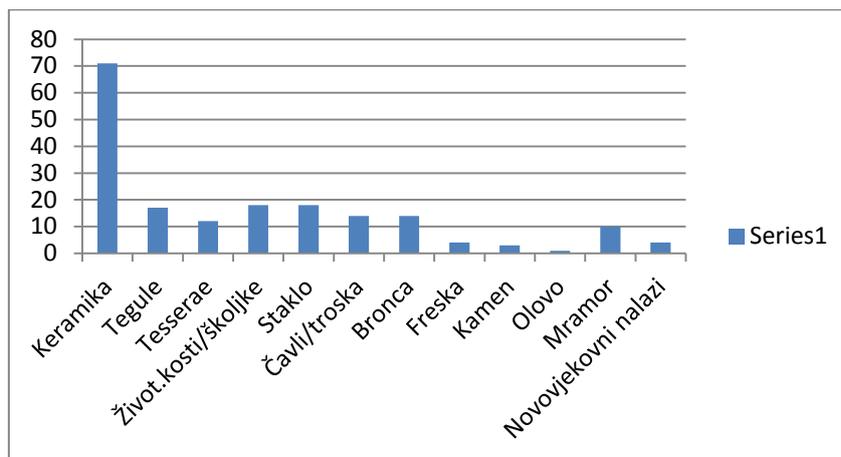
Suhozid je cijelom dužinom od sjeveroistočnog profila zone unutar temelja do jugoistočnog profila sonde 6 bio postavljen pokraj *jaže* ili manjeg potočića te tako označavao parcelu i imao funkciju sprječavanja podlokavanja zemlje. Zbog navedene konfiguracije terena visina suhozida varira cijelom dužinom, a u potpunosti je prekriven slojem SJ 3. Dužina *jaže* (depresije) je 16,27 m i približno iste širine oko 1 m koja slijedi prirodni pad terena od sjeveroistočnog profila unutar temelja do jugoistočnog profila sonde 6, kao i suhozid (SJ 9). Budući da je riječ o prirodnoj formaciji, dubina sloja SJ 3 na tom dijelu *jaže* (depresije) na sjeveroistočnom profilu kreće se od 6,73 m do 6,05 m, preko središnjeg dijela *jaže* (depresije) od 6,60 m do 6,07 m do jugoistočnog profila sonde 6 od 6,60 m do 5,80 m. Upravo zbog većih dubina sloja SJ 3 cijelom dužinom pokraj suhozida dokumentirana je velika količina pokretnog arheološkog materijala i posebnih nalaza (osobito brončanog rimskog novca iz I. i II. stoljeća i kasnoantičkog novca, stakla, igli, keramike...)

Sloj SJ 4 je svjetlosmeđi sloj glinaste zemlje, u potpunosti sterilan. Nalazi se ispod sloja SJ 3 i rasprostire se po cijelom terenu.

Sloj sedre **SJ 5** također je sterilan kao i sloj sivog pijeska (SJ 6) ispod kojeg zajedno sa sedrom označava zdravicu. Pretpostavljamo da je u davnoj geološkoj prošlosti ovim dijelom tekao rukavac s izdašnjom količinom i snagom vode, a to zaključujemo po slojevima pijeska i sedre, dok su kasniji slojevi nastali plavljenjem i močvarnim procesom nastanka tla.

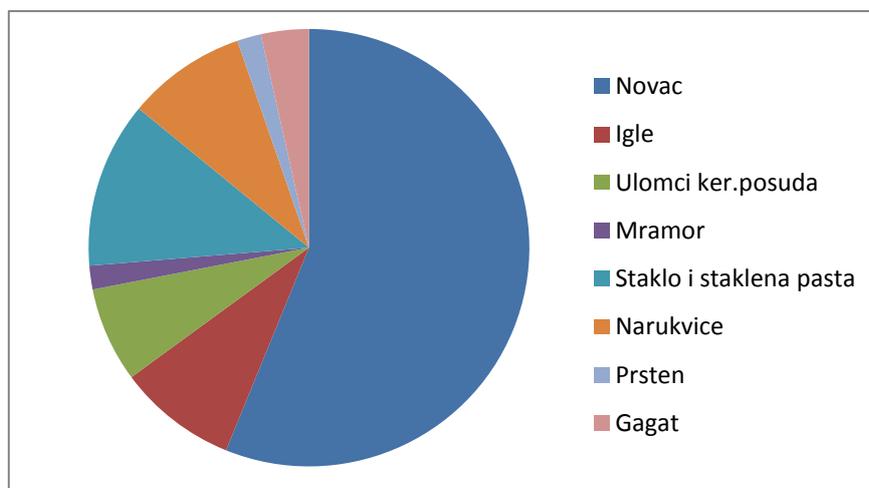
Pokretni arheološki materijal

Evidentirano je 215 nalaza (keramike, tegula, tesserae, životinskih kostiju, školjka, stakla, bronce...) iz čega je izdvojeno 49 posebnih nalaza (PN). Po vrsti nalaza najviše je zastupljena kasnoantička keramika koja je vremenom erodirala.

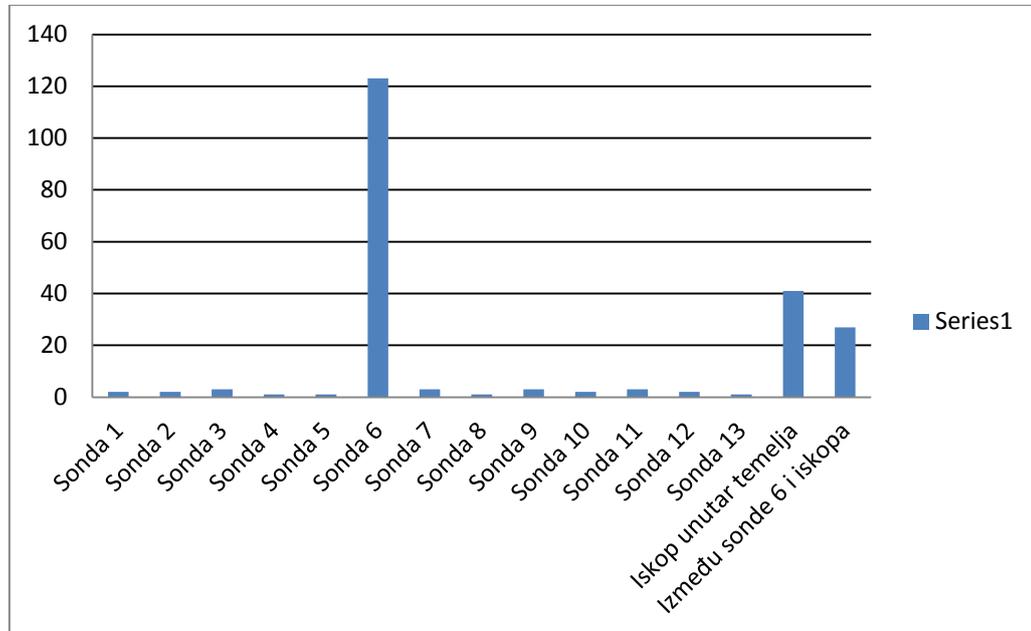
Sl. 25. Tablica po vrsti i brojnosti materijala

Kod posebnih nalaza najviše je bronce i to brončanog antičkog i kasnoantičkog novca (30 komada uglavnom fragmentiranog).

Sl. 2. Tablica po brojnosti materijala PN

Potrebno je izdvojiti još i 1 srebrni denar, 3 koštane igle (fragmenti), 1 brončanu iglu, 1 brončani prsten te 2 fragmenta narukvica od staklene paste i 3 koštane igle (jedna s poliedarskom glavom), 2 fragmenta narukvica od gagata te fragment obrađenog mramora i keramika (čep posude, fragment grla posude te fragmenti ukrašene keramike).

Sl. 27. Tablica po brojnosti pokretnog arheološkog materijala po sondama

Evidentirano je ukupno 303,1 kg keramike, 60,05 kg tegula i opeke, 9 kg životinjskih kostiju i školjaka, 3,8 kg čavla i troske te 3,4 kg *tesserae*.

ZAKLJUČAK

Na temelju rezultata arheoloških istraživanja provedenih na mjestu budućeg dvojnog stambenog objekta možemo ustvrditi da je riječ o prostoru na kojem je evidentiran pokretni arheološki materijal i struktura suhozida, ali za koji ne možemo kazati da po svojem karakteru daju ovom lokalitetu veće arheološko značenje.

Sl. 28. Teren nakon završetka arheoloških istraživanja

Odnosno riječ je o ostacima srednjovjekovne strukture (suhozid s jednim licem) i nalazima arheološkog materijala iz rimskog i kasnoantičkog perioda a koji je na ovu lokaciju dovezen s drugog nepoznatog mjesta. To je utvrđeno po izmiješanosti starijeg s recentnim materijalom i po vrlo bitnoj činjenici da se taj materijal nalazi iznad suhozida za koji je nepobitno utvrđeno da je iz srednjeg vijeka. U SJ 1 pronađen je uglavnom recentni materijal: ostatci betonske podloge recentnog objekta, željezo, najlon, plastična i staklena ambalaža i infrastrukturne instalacije. U SJ 2 je evidentirana neznatna količina pokretnog arheološkog materijala i to u dodiru sa SJ 3. U nižim slojevima osim u sloju SJ 3 nije pronađen arheološki materijal po kojem bismo mogli definirati geološko/arheološke odnose.

Možemo zaključiti da je riječ o prostoru kroz koji je u prošlosti tekao jedan od rukavaca Jadra. Upravo je prostor sjeveroistočnog dijela parcele korišten za poljodjelske namjene, a suhozid je bio granica i čuvao je zemlju od erodiranja i podlokavanja vode. U suhozidu su pronađene dvije spolije, ali ni za jednu ne možemo kazati da ima arhitektonsko značenje. No,

unatoč tome dokumentiran je i izvađen jedan stupić, nedovršen, koji je vjerojatno odbačen kao neuspio.

U nekom razdoblju taj je prostor zapušten i prepušten močvari da bi ponovno u doba kasnog srednjeg vijeka bio priveden poljoprivrednoj svrsi, a u dvadesetom stoljeću močvara je isušena. U depresiju i *jažu* navezen je materijalom s nepoznata mjesta u kojem je bila velika količina arheološkog materijala. Kako je taj materijal tu dospio, nije utvrđeno, ali pretpostavljamo da je s nekog lokaliteta u blizini. Početkom dvadesetog stoljeća tu je izgrađena obiteljska kuća koja je nedavno porušena, a da se potvrdi kontinuitet na njenom mjestu izgradit će se novi objekti.

S obzirom na istraženost i provenijenciju arheološkog materijala možemo preporučiti da se investitoru dopusti daljnja gradnja prema projektu, uz mjere opreza provedbom nadzora pri temeljenju zgrade.

POKRETNI ARHEOLOŠKI MATERIJAL (fotografije)

Izbor od N i PN

	<p>N 97 – kameni stup s četverokutnim krajevima, dim. 60 x 22cm Sonda 6 – suhozid SJ3 8. 5. 2014.</p>
	<p>PN 18 – brončani prsten Sonda 6 – pokraj suhozida SJ 3 12. 5. 2014.</p>
	<p>PN 24 – koštana igla s poliedarskom glavicom Sonda 6 – pokraj suhozida Z1 SJ 3 13. 5. 2014.</p>
	<p>PN 28 – novac Postumus 259 – 268. god. Nominala Antoninijan Iskop unutar temelja – 5, pokraj suhozida SJ 3 13. 5. 2014.</p>

PN 29 – srebrni denar Julia Mamaea, 3. st.
Iskop unutar temelja - 5, pokraj suhozida
SJ 3
13. 5. 2014.

PN 32 – fragment staklenog dna? posude u tehnici *mille fiori*
Sonda 6 – pokraj suhozida Z1
SJ 3
15. 5. 2014.

PN 36 – fragment obrađenog mramora (izdvojen iz N 122)
Iskop unutar temelja - 5
SJ 3
12. 5. 2014.

PN 38 – fragment narukvice crne boje od staklene paste (izdvojeno iz N 145)
Iskop unutar temelja - 5, pokraj suhozida
SJ 3
13. 5. 2014.

	<p>PN 43 – fragment crnog stakla s zelenim, bordo i žutim umetcima u tehnici <i>mille fiori</i> (izdvojeno iz N 110) Sonda 6 – iznad suhozida SJ 3 12. 5. 2014.</p>
	<p>PN 46 – fragment rebraste narukvice od gagata Između Sonde 6 i iskopa unutar temelja - 5 SJ 3 15. 5. 2014.</p>
	<p>PN 47 – 12 kom. novca; najveći je Justinijan I?, 6.st.; ostali (fragменти) su uglavnom 4/5.st. (izdvojeno iz N 44) Sonda 6 SJ 3 8. 5. 2014.</p>
	<p>PN 49 – novac Antoninijana Galiena 253- 268. god. Iskop unutar temelja – 5, pokraj suhozida (izdvojeno iz N 150)</p>

	SJ 3 13. 5. 2014.
--	----------------------

Popis stratigrafskih jedinica

SJ	SONDA	KV	TIP/VRSTA	OPIS	DATUM
1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, iskop unutar temelja	svi	sloj	humus, vegetacija, sloj svjetlosmeđe zemlje, debljine 0,30 m s recentnim nalazima	30.4.2014.
2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, iskop unutar temelja	svi	sloj	sloj smeđe zemlje s malo keramičkih nalaza i bijelim konkrecijama, debljine 0,25-0,30m	30.4.2014.
3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, iskop unutar temelja	svi	sloj	sloj tamnosmeđe kompaktne zemlje s keramikom, tegulama, staklom, tesserama, metalom i bijelim konkrecijama, debljine 0,30-0,40m	30.4.2014.
4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	F1-F3,E1-E3, D2, C1, C2,B1-B4, A1-A3	sloj	sloj svjetlosmeđe glinaste zemlje, sterilan debljine 0,30-0,35m	30.4.2014.
5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	F1-F3,E1-E3, D2, C1, C2,B1-B4,	geološka struktura	sedra, 0,25-0,35m	30.4.2014.

		A1-A3			
6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	F1-F3, E1-E3, D2, C1, C2, B1-B4, A1-A3	sloj pijeska	geološki sloj pijeska pomiješan sa sedrom, s primjesama ugljena od vegetacije, 0,10-0,15m	30.4.2014.
7	6	A2	kamenje i tegule (nakupina)	sloj neobrađena kamena i tegula u jednom redu polukružnog oblika, u SJ 3, u jugozapadnom dijelu sonde SJ6	8.5.2014.
8	1, 2, 3, 8, 9	F1, E1, D1, C1, B1, A1	beton	recentna struktura pravokutnog oblika, dužine 26,28 m i širine 0,60 m u zapadnom dijelu terena	30.4.2014.
9	6, iskop unutar temelja	A3, B3, C3, C4, D4		kameni suhozid od neobrađena kamena sa spolijama, dužine 15,7m	9.5.2014.

Apsolutne visine arheoloških slojeva

SJ 1	SJ 2	SJ 3	SJ 4	SJ 5	SJ 6
Sonda 1 7,46 m do 7,16 m	7,16 m do 6,74 m	6,74 m do 6,36 m	6,36 m do 6,01 m	6,01 m do 5,78 m	5,78 m do 5,67 m
Sonda 2 7,40 m do 7,10 m	7,10 m do 6,80 m	6,80 m do 6,45 m	6,45 m do 6,05 m	6,05 m do 5,82 m	5,82 m do 5,68 m
Sonda 3 7,40 m do 7,06 m	7,06 m do 6,65 m	6,65 m do 6,30 m	6,30 m do 5,90 m	5,90 m do 5,75 m	5,75 m do 5,58 m
Sonda 4 7,40 m do 7,05 m	7,05 m do 6,75 m	6,75 m do 6,32 m	6,32 m do 5,97 m	5,97 m do 5,66 m	5,66 m do 5,40 m
Sonda 5 7,30 m do 6,96 m	6,96 m do 6,65 m	6,64 m do 6,35 m	6,35 m do 6,00 m	6,00 m do 5,82 m	5,82 m do 5,61 m
Sonda 6 7,31 m do 6,97 m	6,97 m do 6,60 m	6,60 m do 5,90 m	6,10 m do 5,90 m	5,90 m do 5,80 m	5,90 m do 5,70 m
Sonda 7 7,24 m do 7,12 m	7,12 m do 6,69 m	6,69 m do 6,36 m	6,36 m do 6,04 m	6,04 m do 5,84 m	5,84 m do 5,56 m
Sonda 8 7,48 m do 7,18 m	7,18 m do 6,74 m	6,74 m do 6,36 m	6,36 m do 6,03 m	6,03 m do 5,86 m	5,86 m do 5,67 m
Sonda 9 7,45 m do 7,15 m	7,15 m do 6,81 m	6,81 m do 6,31 m	6,61 m do 6,41 m	6,41 m do 6,23 m	6,23 m do 6,11 m
Sonda 10 7,24 m do 6,94 m	6,94 m do 6,58 m	6,58 m do 6,24 m	6,24 m do 6,02 m	6,02 m do 5,84 m	5,84 m do 5,66 m
Sonda 11 7,24 m do 6,91 m	6,91 m do 6,62 m	6,62 m do 6,27 m	6,27 m do 5,91 m	5,91 m do 5,74 m	5,74 m do 5,66 m
Sonda 12 7,21 m do 6,86 m	6,86 m do 6,47 m	6,47 m do 6,13 m	6,13 m do 5,89 m	5,89 m do 5,80 m	5,80 m do 5,74 m

Sonda 13					
7,32 m do	7,00 m do	6,64 m do	6,42 m do	6,23 m do	6,15 m do
7,00 m	6,64 m	6,42 m	6,23 m	6,15 m	6,09 m

Izvješće sastavili: Slavko Galiot, Milka Mrduljaš, dipl. arheo.

Nacrtnu dokumentaciju izradio: Josip Bazo, aps. arheologije.

LITERATURA

Isings, C: Roman glass from dated finds, *Archaeologica Traiectina*, 1957.

Katavić, Vedran: Izvještaj o zaštitnom sondažnom arheološkom istraživanju Solin Centar, lipanj-srpanj 2010.

Salona Christiana, urednik Emilio Marin, Split, 1994.

Sear, David R: Roman coins and their values, Seaby's Numismatic Publications Ltd., 1970.